

การศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกาม^{*}

Willingness to Pay for Conservation of Wiang Kum Kam Cultural Heritage^{*}

กชพร สุขจิตภิญโญ¹, กาญจนา โชคถาวร²
Khodchaporn Sukchitpinyo¹, Kanchana Chokethaworn²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
²อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

Faculty of Economics, Chiang Mai University, Chiang Mai, 50200

E-mail address: kim4mate@gmail.com

บทคัดย่อ

เวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ทุกปีในช่วงฤดูฝนมักประสบปัญหาน้ำท่วมขัง และจากเหตุการณ์น้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมานี้ ทำให้โบราณสถานภายในเวียงกุมกามได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก เกิดการทรุดตัวของโบราณสถาน และส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์โดยรอบและอาคารบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ภายในเวียงกุมกาม การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวในการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกาม ด้วยวิธี CVM ที่มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด และวิเคราะห์ความเต็มใจที่จะจ่ายด้วยแบบจำลองโทบิต (Tobit Model) โดยวิธีการประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (MLE) และใช้โปรแกรม LIMDEP ในการประมวลผลข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มามีเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามจำนวน 400 คน มีความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกามเฉลี่ย 149.52 บาท/คน/ครั้ง มีมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 3,692,695.44 บาท/ปี โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่าย ได้แก่ รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ระดับการศึกษา อาชีพ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และผลจากการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 คะแนน หรืออยู่ในระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวเห็นว่าสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ บ้ายอกทาง ภูมิทัศน์ภายในเวียงกุมกาม การดูแลรักษาโบราณสถาน กิจกรรมการท่องเที่ยว และความปลอดภัย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาเวียงกุมกามต่อไป

คำสำคัญ: ความเต็มใจที่จะจ่าย มรดกทางวัฒนธรรม โบราณสถานเวียงกุมกาม

Abstract

Wiang Kum Kam, an important cultural heritage of Chiang Mai, confronts with flooding problem every year in rainy season. Especially in 2011, it was damaged from flooding severely. In order to conserve Wiang Kum Kam, the objective of this study is to assess tourists' willingness to pay for remediation and protection against flooding in Wiang Kum Kam. The results represent conservative attitude of people towards the cultural heritage for next generation. Open-ended CVM questionnaires are used to collect data, and the Tobit model is then used to analyze their willingness to pay for remediation with maximum likelihood estimation as well as other influencing factors from the samples: 400 Thai tourists who visited Wiang Kum Kam.

By using accidental random sampling, it is found that Thai tourists who visited Wiang Kum Kam have willingness to pay 149.52 Baht/ person per times to revive Wiang Kum Kam, an economic value of conservation is 3,692,695.44 Baht per year. Factors influencing their willingness to pay were income, expenses, education, occupation and satisfaction of tourists. The average level of tourist's satisfaction is medium. Tourists mention that signs, landscape, maintenance, interesting activities and safety should

be improved to impress tourists. The information from this study can be used to support in making policies and allocating budget for development and conservation of Wiang Kum Kam.

Keywords: Willingness to Pay, Cultural Heritage, Wiang Kum Kam

1. บทนำ

เวียงกุมกาม เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ถูกสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1829 ในสมัยพญามังรายมหาราช ก่อนการสร้างเมืองเชียงใหม่ 10 ปี จึงถือได้ว่าเป็นเมืองหลวงแห่งแรกของล้านนา ต่อมาได้เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ขึ้น ทำให้เวียงกุมกามจมอยู่ใต้ตะกอนดิน ประกอบกับแม่น้ำปิงเปลี่ยนเส้นทางไหล ความสำคัญของเวียงกุมกามจึงเริ่มลดลงและเลือนหายไปตามกาลเวลา จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2527 กรมศิลปากรได้เข้ามาขุดพบซากโบราณสถานและโบราณวัตถุเป็นจำนวนมากในเขตตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ (ไกรสิน, 2548 และสร้อยดี, 2546) และจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยผ่านโครงการ “Unseen in Thailand” ในปี พ.ศ. 2546 ทำให้เวียงกุมกามได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น และเป็นที่ยึดมั่นในนาม “นครโบราณใต้พิภพ” การส่งเสริมการท่องเที่ยวในครั้งนี้นี้ยังมีส่วนสำคัญในการสร้างรายได้ และนำความเจริญมาสู่ชุมชนท้องถิ่น เช่น การค้าขาย มีคฤหาสน์ และรายได้จากการให้บริการรถม้า-รถราง เป็นต้น

ถึงแม้ว่าเวียงกุมกามจะได้รับการพัฒนาในระดับหนึ่ง ทุกปีในช่วงฤดูฝนโบราณสถานในเวียงกุมกามมักประสบปัญหา น้ำท่วมขังอยู่เสมอและจากการเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา ทำให้โบราณสถานและสิ่งแวดลอมในเวียงกุมกามได้รับความเสียหายและทรุดโทรมเป็นอย่างมาก (แสดงได้ดังรูปที่ 1) แม้ว่ารัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในการบูรณะฟื้นฟูเวียงกุมกามแล้วก็ตาม แต่การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก หากอาศัยเพียงงบประมาณของรัฐเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ เพราะโบราณสถานในประเทศไทยที่รัฐต้องเข้าไปดูแลมีจำนวนมาก และจากเหตุการณ์น้ำท่วมในปี พ.ศ. 2554 ทำให้โบราณสถานในหลายจังหวัดที่ประสบปัญหาน้ำท่วมจำเป็นต้องได้รับการบูรณะฟื้นฟูด้วยเช่นกัน ฉะนั้น การอนุรักษ์โบราณสถานไม่ใช่เพียงหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หากต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนทั้งชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยกันดูแลรักษาโบราณสถานให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์มากที่สุดเพื่อลูกหลานในอนาคต

ภาพที่ 1 ภาพน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกาม
ที่มา: สำนักศิลปากรที่ 8 เชียงใหม่

การศึกษาที่เกี่ยวกับการประเมินมูลค่าโบราณสถานที่ผ่านมา มีวิธีการและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเพื่อกำหนดค่าเข้าชมโบราณสถาน การประเมินมูลค่าทางนันทนาการ และมูลค่าเพื่อการคงอยู่ (Existence Value) โดยวิธีการสมมติเหตุการณ์ให้ประมาณค่า (CVM) เป็นวิธีการหนึ่ง ที่นิยมนำมาใช้วัดมูลค่าสิ่งแวดล้อม ด้วยลักษณะคำถามที่สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ CVM จึงเป็นวิธีการที่มีความคล่องตัวสูง เพราะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมได้เกือบทุกประเภท รูปแบบของ CVM มีหลายรูปแบบ เช่น การใช้คำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด การถามซ้ำโดยเพิ่มหรือลดจำนวนเงินที่เสนอ (Bidding game) การเขียนจำนวนเงินความเต็มใจที่จะจ่ายบนแผ่นการ์ด (Payment Card) แล้วให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เลือกจำนวนเงินที่ตรงกับความต้องการที่จะจ่าย เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ชานินทร์ และคณะ (2550) ได้ประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของอุทยานประวัติศาสตร์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์จากนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้วยการใช้ CVM แบบคำถามปลายเปิด และใช้คำถามปลายปิดแบบถามสองครั้ง (Double Bounded Close-Ended CVM) ในการหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเงินสมทบกองทุนอนุรักษ์อุทยานประวัติศาสตร์ เอกพล (2553) ได้ประเมินความเต็มใจที่จะจ่ายของประชาชนในการอนุรักษ์และบูรณะมรดกทางวัฒนธรรมของวัดในเขตเทศบาลบัว จังหวัดน่าน ด้วยวิธี CVM ที่มีลักษณะคำถามปลายปิดแบบเสนอราคาเพียงครั้งเดียว (Closed-Ended Single Bid CVM) และ Pakdeeburee; Denpaiboon and Kanegae (2011) ได้ประเมินมูลค่ามรดกโลกของอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธี CVM แบบ

ปลายเปิดร่วมกับวิธี Payment Card สอบถามประชาชนและนักท่องเที่ยวถึงความเต็มใจที่จะจ่ายในการป้องกันความเสียหายของมรดกทางวัฒนธรรมจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาช่วยในการกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวได้

ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะหามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวในการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกาม เพื่ออนุรักษ์โบราณสถานเวียงกุมกามให้ลูกหลานในอนาคต ด้วยวิธี CVM ที่มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความเต็มใจที่จะจ่ายสูงสุดออกมา อันจะสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อมรดกทางวัฒนธรรมของเวียงกุมกามอย่างแท้จริง โดยสิ่งที่ได้จากการศึกษา จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและการจัดสรรงบประมาณ โดยเฉพาะองค์กรท้องถิ่นที่จะใช้งบประมาณเพื่อการลงทุนสาธารณะในการบริหารจัดการและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกามให้มีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกามให้คงอยู่ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายในการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ทำการประเมินมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายในการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกามให้คงอยู่ต่อไปเพื่อลูกหลานในอนาคต (Bequest Value) โดยใช้วิธีสมมติเหตุการณ์ให้ประมาณค่าที่มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended CVM) ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความเต็มใจที่จะจ่ายสูงสุด (Maximum Willingness to Pay) ออกมา และทดสอบสมการความเต็มใจที่จะจ่ายว่ามีคุณสมบัติทางสถิติที่น่าเชื่อถือเพียงใด ด้วยแบบจำลองโทบิต (Tobit Model) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Limdep ในการประมวลผลข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เช่น จำนวนครั้งที่เคยมาเที่ยว การรู้จักเวียงกุมกาม การขึ้นขอการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ค่าใช้จ่ายในการเที่ยว

เวียงกุมกาม เป็นต้น 2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโบราณสถานเวียงกุมกาม เช่น ความสะดวกในการเดินทางและเข้าถึง สภาพของโบราณสถาน ทัศนียภาพโดยรอบเวียงกุมกาม การบริการของเจ้าหน้าที่ และความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น 3) สถานการณ์ที่สมมติขึ้นว่า "โบราณสถานเวียงกุมกามเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ทุกปีในช่วงฤดูฝนโบราณสถานภายในเวียงกุมกามมักประสบปัญหาน้ำท่วมซึ่งประกอบกับการเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา ทำให้สภาพแวดล้อมและโบราณสถานภายในเวียงกุมกามได้รับความเสียหายกว่า 26 แห่ง ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการจัดตั้งโครงการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกามขึ้น ซึ่งต้องใช้งบประมาณกว่า 30 ล้านบาท ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงกุมกามให้คงอยู่ต่อไป จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านให้มีส่วนช่วยเหลือทางด้านการเงินแก่โครงการ ท่านคิดว่า จะเต็มใจที่จะจ่ายเงินจำนวนเท่าไร (บาทต่อครั้งที่มาเที่ยว) เพื่อสนับสนุนโครงการดังกล่าว" และ 4) ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพ เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวชมโบราณสถานเวียงกุมกาม มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เมื่อนำสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามในปี พ.ศ. 2553 จำนวน 24,697 คน (จากศูนย์ข้อมูลเวียงกุมกาม) สามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1 + N(e^2)} \\ &= \frac{24,697}{1 + 24,697(0.05)^2} \\ &= 393.64 \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ 394 ตัวอย่าง หรือประมาณ 400 ตัวอย่าง

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวด้วยเทคนิควิธี CVM พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วปัจจัยที่นำเข้ามาพิจารณาหาความสัมพันธ์กับค่าความเต็มใจที่จะจ่าย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น อายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ฯลฯ 2) ปัจจัยทางการท่องเที่ยว เช่น จำนวนครั้งที่มาเที่ยว ระยะทางจากที่อยู่ปัจจุบันจนถึงสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น 3) ปัจจัยทางด้านทัศนคติของนักท่องเที่ยว เช่น ความพึงพอใจที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยว

ทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น (ดวงเดือน (2547); ชานินทร์ และคณะ (2550); ชัชชล และอุตมศักดิ์ (2552); พัชรี (2553); เอกพล (2553); ปรศนียา (2554) และ Asafu-Adjaye and Tapsuwan (2008))

สมการที่ใช้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย แสดงได้ดังนี้

$$WTP_i = \alpha + \beta_1 Sex + \beta_2 Age + \beta_3 Status + \beta_4 Income + \beta_5 Occu + \beta_6 Family + \beta_7 Area + \beta_8 Edu + \beta_9 Again + \beta_{10} Car + \beta_{11} Visit + \beta_{12} Like + \beta_{13} Aware + \beta_{14} Cost + \varepsilon_i \quad (1)$$

กำหนดให้

WTP คือ ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว

α คือ ค่าคงที่

β คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ

ε คือ ค่าความคาดเคลื่อน

โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายในการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกาม สามารถอธิบายได้ดังนี้

Sex คือ เพศ (1 = ชาย 0 = หญิง)

Age คือ อายุ (ปี)

Status คือ สถานภาพการสมรส (1 = โสด 0 = อื่นๆ)

Income คือ รายได้ต่อเดือน (บาท)

Occu คือ อาชีพ (1 = อาชีพประจำ 0 = อาชีพอิสระ)

Family คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)

Area คือ เขตที่อยู่อาศัย (1 = เชียงใหม่ 0 = อื่นๆ)

Edu คือ ระดับการศึกษา (ปี)

Again คือ กลับมาเที่ยวอีกในอนาคต (1 = กลับมา 0 = อื่นๆ)

Car คือ มียานพาหนะเดินทางมาเอง (1 = มี 0 = อื่นๆ)

Visit คือ จำนวนครั้งที่เคยมาเวียงกุมกาม (ครั้ง)

Like คือ ความพึงพอใจที่มีต่อเวียงกุมกาม (คะแนน)

Aware คือ การตระหนักถึงคุณค่าของเวียงกุมกาม (คะแนน)

Cost คือ ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเวียงกุมกาม (บาท)

สำหรับการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความเต็มใจที่จะจ่ายสามารถคำนวณได้จากสมการที่ 2 ดังต่อไปนี้ (อุตมศักดิ์, 2546)

$$E(WTP) = \Phi\left(\frac{Z\beta}{\sigma}\right) Z\beta + \sigma\phi\left(-\frac{Z\beta}{\sigma}\right) \quad (2)$$

กำหนดให้

$E(WTP)$ คือ ค่าเฉลี่ยความเต็มใจที่จะจ่าย

$\Phi(x)$ คือ ฟังก์ชันความน่าจะเป็นสะสมของการแจกแจงปกติมาตรฐาน

$\phi(x)$ คือ ฟังก์ชันความน่าจะเป็นของการแจกแจงปกติมาตรฐาน

Z คือ เวกเตอร์ของตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคม

β คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทางเศรษฐกิจและสังคม

σ คือ ค่าพารามิเตอร์ sigma

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกาม

จากการสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามจำนวน 400 คน พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ร้อยละ 44.7 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.3 และเพศชายร้อยละ 48.7 สถานภาพโสดร้อยละ 55.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 46.5 ประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทร้อยละ 32.5 และมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000 - 20,000 บาทต่อเดือน

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมกรท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามร้อยละ 53.3 ไม่เคยมาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามมาก่อน โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการมาเที่ยวเวียงกุมกามเพื่อมาพักผ่อนหย่อนใจ และร้อยละ 62.7 รู้จักเวียงกุมกามจากคำแนะนำของเพื่อน/ญาติพี่น้อง/คนรู้จัก มีค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าบริการ ฯลฯ) ในการมาเที่ยวเวียงกุมกามเฉลี่ยคนละ 350.28 บาท ซึ่งส่วนใหญ่จะมียานพาหนะเดินทางมาเองคิดเป็นร้อยละ 70.1 และนักท่องเที่ยวร้อยละ 54.0 คิดว่าจะกลับมาเที่ยวเวียงกุมกามอีกเมื่อมีโอกาส

จากการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วยการประมาณค่าตามแบบ Likert Scale 5 ระดับ พบว่า นักท่องเที่ยวให้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย 3.50 คะแนน หรืออยู่ในระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพโดยรอบเวียงกุมกามให้มีความสวยงาม ร่มรื่น พร้อมกับการดูแลรักษาตัวโบราณสถานให้อยู่ในสภาพดี ไม่ทรุดโทรม และควรปรับปรุงเรื่องป้ายบอกทางให้เห็นได้ชัดเจน ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาของดวงเดือน (2547) แสดงให้เห็นว่า เรื่องป้ายบอกทาง การปรับปรุงภูมิทัศน์ และการดูแลรักษาโบราณสถานไม่ให้ทรุดโทรม เป็นสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญ เพราะได้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ย 3.38 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับความพึงพอใจในด้านอื่นๆ ยกเว้นความสะดวกในการเดินทางที่ได้คะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.35 คะแนน สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการมาเที่ยวเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ของรัชดาพรรณ (2548) โดยให้ความคิดเห็นว่า หน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความปลอดภัยนี้ ไม่ว่าจะเป็นความปลอดภัยและการให้บริการของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีจุดแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย สถานที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อเพิ่มความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกาม รายละเอียดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกาม

ความพึงพอใจ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.การบริการของเจ้าหน้าที่	3.68	0.75	มาก
2.ศูนย์บริการข้อมูล	3.58	0.74	มาก
3.ความน่าสนใจของกิจกรรม	3.53	0.81	ปานกลาง
4.ทัศนียภาพโดยรอบเวียงกุมกาม	3.51	0.77	ปานกลาง
5.ราคาสินค้าและบริการ	3.50	0.71	ปานกลาง
6.สภาพของตัวโบราณสถาน	3.48	0.72	ปานกลาง
7.สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	3.45	0.76	ปานกลาง
8.ความปลอดภัย	3.38	0.88	ปานกลาง
9.ความสะดวกในการเดินทาง	3.35	0.71	ปานกลาง
รวม	3.50	0.76	ปานกลาง

ที่มา: จากการสำรวจ (2555)

4.2 ความเต็มใจจ่ายเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกามของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

จากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลองด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (MLE) ตามวิธีการของแบบจำลองโทบิท ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระต่างๆ ต่อความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงกุมกาม พบว่าตัวแปรรายได้ (Income) และตัวแปรการศึกษา (Edu) มี

ความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเต็มใจที่จะจ่าย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ หากรายได้และระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะจ่ายเงินเพื่อสบทบเข้าโครงการฯ จะเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน สำหรับตัวแปรอาชีพ (Occu) และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Like) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเต็มใจที่จะจ่าย ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพประจำมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพอิสระ และนักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อการมาเที่ยวเวียงกุมกามมากจะเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจน้อย ส่วนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความเต็มใจที่จะจ่าย ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีต้นทุนในการมาเที่ยวเวียงกุมกามสูงจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีต้นทุนต่ำ ผลการศึกษาแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินมูลค่าความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม ด้วยแบบจำลองโทบิท

ตัวแปร	Maximum Likelihood	
	Coefficient	Std. error
Constant	-402.3191	150.2455
Sex	9.5483	24.6673
Age	-0.1009	1.2483
Status	-6.2140	31.3110
Income	0.0045***	0.0009
Occu	64.1789**	28.5872
Family	5.9114	9.1049
Area	6.6209	27.5775
Edu	15.7259***	4.6955
Again	24.6229	25.0673
Car	33.7205	29.6735
Visit	-1.3967	7.9956
Like	5.6523**	2.9020
Aware	-4.4749	4.2777
Cost	-0.1443***	0.0418
Sigma	203.8010	
Log Likelihood	-1286.913	
AIC	6.51456	

ที่มา: จากการคำนวณ (2555)

หมายเหตุ : สัญลักษณ์ *** แสดงถึงระดับนัยสำคัญที่ 0.01 และ

** แสดงถึงระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายในการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงกุมกาม สามารถหาได้จากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} E(WTP) &= \Phi\left(\frac{Z\beta}{\sigma}\right)Z\beta + \sigma\phi\left(-\frac{Z\beta}{\sigma}\right) \\ &= (0.70 \times 110.69) + (205.96 \times 0.35) \\ &= 149.52 \end{aligned}$$

มูลค่าความเต็มใจจะจ่ายในการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกามเฉลี่ยเท่ากับ 149.52 บาท/คน/ครั้งที่มาเที่ยว และมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์สามารถหาได้จากการนำค่าความเต็มใจจะจ่ายเฉลี่ย คือ 149.52 บาท/คน/ครั้งที่มาเที่ยว คูณกับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกาม ปี พ.ศ. 2553 จำนวน 24,697 คน จะได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 3,692,695.44 บาทต่อปี โดยเงินดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกาม เพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงกุมกามให้คงอยู่ต่อไป เพื่อลูกหลานในอนาคต รายละเอียดความเต็มใจที่จะจ่ายแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกาม

ความเต็มใจที่จะจ่าย	นักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม	
	ความถี่	ร้อยละ
0-99 บาท	51	12.75
100-199 บาท	145	36.25
200-299 บาท	113	28.25
300-499 บาท	51	12.75
500 บาท ขึ้นไป	40	10.00
รวม	400	100

ที่มา: จากการสำรวจ (2555)

จากการสำรวจความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกาม พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามร้อยละ 36.25 มีความเต็มใจที่จะจ่ายอยู่ระหว่าง 100-199 บาท โดยมีค่าความเต็มใจที่จะจ่ายสูงสุดเท่ากับ 2,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท และมีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ส่วนค่าความเต็มใจที่จะจ่ายต่ำสุดเท่ากับ 0 บาท หรือไม่เต็มใจที่จะจ่ายเป็นผู้ที่มีรายได้/รายรับต่อเดือนน้อยหรือมีรายได้ต่อเดือนไม่แน่นอน ผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาล่าสุดที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายด้วย

แบบจำลองโทบิต และยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาดวงเดือน (2547) ที่ใช้วิธี CVM ด้วยคำถามปลายปิดแบบเสนอราคาครั้งเดียว (Close-Ended Single Bid CVM) ในการสอบถามความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงกุมกามจากนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกาม พบว่าปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อความเต็มใจที่จะจ่าย คือ รายได้และระดับการศึกษา แสดงให้เห็นว่า รายได้และระดับการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายในการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงกุมกาม

5.สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามในการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและโบราณสถานที่ได้รับเสียหายจากภัยน้ำท่วม ควบคู่ไปกับการป้องกันน้ำท่วมเวียงกุมกาม โดยใช้วิธีสมมติเหตุการณ์ให้ประมาณค่า (CVM) ที่มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้แสดงความเต็มใจที่จะจ่ายสูงสุดออกมา ด้วยแบบจำลองโทบิต และใช้โปรแกรม Limdep ในการประมวลผลข้อมูล

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเพศหญิงร้อยละ 51.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 46.5 ประกอบอาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทร้อยละ 32.5 มีรายได้ต่ออยู่ระหว่าง 10,000 - 20,000 บาทต่อเดือน โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวเวียงกุมกามเป็นครั้งแรก มีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และการศึกษาความพึงพอใจ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเฉลี่ย 3.5 คะแนนหรืออยู่ในระดับปานกลาง โดยต้องการให้มีการปรับปรุงเรื่องป้ายบอกทาง ภูมิทัศน์ภายในเวียงกุมกาม สภาพของโบราณสถาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และความปลอดภัย สอดคล้องกับผลการศึกษาดวงเดือน (2547) และรัชตาพรพรรณ (2548) ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาโบราณสถานเวียงกุมกามให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในอนาคตได้

สำหรับผลจากการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกาม พบว่านักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมโบราณสถานเวียงกุมกามจำนวน 400 คน มีความเต็มใจที่จะจ่ายเฉลี่ย 149.52 บาท/คน/ครั้งที่มาเที่ยว และได้มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 3,692,695.44 บาทต่อปี โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้มากจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาดวงเดือน

(2547); อรรถกร (2548); ธานินทร์ และคณะ (2550); ปรศินยา (2554) และ Seenprachawong (2005) ที่พบว่า รายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นไปตามหลักแนวคิดของความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay) ระดับการศึกษาที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของดวงเดือน (2547) ; ธานินทร์ และคณะ (2550) และ Seenprachawong (2005) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีความเต็มใจที่จะจ่ายสูงขึ้นตามไปด้วย และนักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจมากจะมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจน้อยสอดคล้องกับงานวิจัยของชวัญหทัย (2548) นอกจากนี้ ผู้ที่มีอาชีพประจำหรือมีรายได้แน่นอนมีความเต็มใจที่จะจ่ายมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอิสระหรือมีรายได้ไม่แน่นอน ส่วนผู้ที่มิได้ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเวียงกุมกามสูงจะเต็มใจที่จะจ่ายน้อยกว่าผู้ที่มิได้ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเวียงกุมกามต่ำ

มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายที่ได้ออกมาในรูปแบบเงินนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะและจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมในการจัดตั้งโครงการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกาม ซึ่งการจัดตั้งโครงการควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งการแสดงความคิดเห็น การวางแผน หรืออาจจะเป็นในรูปแบบของแรงงาน การประชาสัมพันธ์ การอบรมให้ความรู้แก่ผู้มีจิตอาสา ซึ่งจะก่อให้เกิดความรักและหวงแหนในมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของเวียงกุมกาม โดยการดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวางแผนระยะยาวและต่อเนื่องเพื่อการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานเวียงกุมกาม

1. การอนุรักษ์โบราณสถานควรทำควบคู่ไปกับการพัฒนาที่เหมาะสม และต้องคำนึงถึงภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมโดยรอบโบราณสถานด้วย ซึ่งสิ่งที่ควรให้ความสำคัญในขณะนี้คือ การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและโบราณสถานที่ได้รับเสียหายจากภัยน้ำท่วมพร้อมกับการป้องกันภัย ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการจากทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐที่มาจากส่วนกลางและท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน ประชาชนในพื้นที่ และนักท่องเที่ยว

2. ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์โบราณสถานและการให้ความเคารพต่อโบราณสถาน เช่น ไม่ควรขึ้นไปบนโบราณสถาน การรักษาความสะอาด และการแต่งกายที่เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งจะช่วยปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว

3. ควรมีการฟื้นฟูและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจมากขึ้น อาทิเช่น การฟื้นฟูภาคมั่วขึ้นมาใหม่ การแสดงพ่อนรำและดนตรีพื้นเมืองประจำวันเสาร์-อาทิตย์หรือในช่วงวันหยุดเทศกาลต่างๆ ที่มีนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก การนำสามล้อถีบเข้ามาให้บริการ การฟื้นฟูประเพณีที่ตั้งงามของชุมชน โดยอาจมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว และสืบสานศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

4. ควรมีการปรับปรุงในเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีจุดแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายและจุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น รวมไปถึงการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ศาลาพักผ่อน ห้องน้ำ และร้านอาหารให้เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังควรมีการปรับปรุงในเรื่องของป้ายบอกทางและป้ายให้ความรู้ภายในเวียงกุมกามให้เห็นได้ชัดเจนเพื่อสร้างความประทับใจและความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว

5. ควรมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของเวียงกุมกามอย่างต่อเนื่องตามสื่อต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต แฝ่นพับ และวารสารการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยมีการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ให้รองรับภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาคครั้งนี้ เป็นการพิจารณาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะมีการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโบราณสถานเวียงกุมกามของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงกุมกามและทำให้มูลค่าที่ได้ออกมาในรูปแบบเงินเพิ่มสูงขึ้น โดยเงินที่ได้จากความเต็มใจที่จะจ่ายจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการฟื้นฟูและป้องกันน้ำท่วมโบราณสถานเวียงกุมกามได้ หรืออาจศึกษาด้วยการใช้วิธีการแบบอื่น เช่น วิธีการตั้งคำถามแบบปลายปิด (Close-Ended CVM) วิธี Bidding game และวิธี Payment Card เป็นต้น

เนื่องจากการศึกษาคครั้งนี้ เป็นมูลค่าที่ได้ ณ ปีปัจจุบัน (พ.ศ. 2555) ซึ่งข้อมูลและปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวอาจเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ควรมีการศึกษามูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมอีกครั้งในอนาคตว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

นอกจากนี้ยังควรศึกษาเพิ่มเติมถึงศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวของเวียงกุมกาม การสำรวจทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการโบราณสถานเวียงกุมกาม และการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสำหรับพัฒนาเวียงกุมกามให้เหมาะสมกับพื้นที่ต่อไป

6. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา โชคถาวร รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ไชยทิพย์ อาจารย์ ดร.ชูเกียรติ ชัยบุญศรี ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการ ศึกษาวิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

7. เอกสารอ้างอิง

ไกรสิน อุ๋นใจจินต์. 2548. *เวียงกุมกาม: ราชธานีแรกเริ่มของ*

ล้านนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: จรัสธุรกิจการพิมพ์.

ขวัญหทัย สถาปนาศุกกุล. 2548. *การประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมในการดูแลรักษาแม่น้ำปิง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

ชัชชล กมลรัตน์พล และอุดมศักดิ์ ศิลประชาวงค์. 2552. *การกำหนดค่าเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ พระนครศรีอยุธยา. วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 16 (2): 18-31.*

ดวงเดือน จันตา. 2547. *การประเมินมูลค่าทาง เศรษฐศาสตร์ของเวียงกุมกามในจังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

ธานีรินทร์ ไชยเขษณ์ และคณะ. 2550. *โครงการ มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวประเภท โบราณสถาน กรณีศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.).*

ธีรวดี จำเดิม. 2549. *ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.*

นพพร บุญเบ็ง. 2550. *ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการแหล่งอารยธรรมเวียงกุมกาม ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.*

ปรีศนียา ชัยชนะ. 2554. *การประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน จังหวัด เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

พัชรี จิตรโรจนรักษ์. 2553. *การประเมินมูลค่าทางนันทนาการและค่าธรรมเนียมการเข้าใช้สวนดุสิต. ปริญญาโท เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*

รัชดาพรรณ สุวรรณมาโจ. 2548. *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว โบราณสถานเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

สรสวัสดิ์ อ่องสกุล. 2546. *เวียงกุมกาม: การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนโบราณในล้านนา. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มีงเมือง.*

สุจิตรา วาสนาดำรงดี และปิยสุทธิ์ เอี่ยมอิทธิพล. 2551. *โครงการการศึกษาทบทวนการวิจัยและพัฒนา เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). เชียงใหม่. วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1.*

อรรถกร สุนทรวาท; โสมสกา เพชรานนท์ และสุวรรณา ประณีต วดกุล. 2548. *การประเมินมูลค่าความสูญเสียทางทัศนียภาพของโบราณสถานในเขตเทศบาลนคร*

อุดมศักดิ์ ศิลประชาวงค์. 2546. การศึกษาความเต็มใจจะจ่ายค่ามัดจำบรรจุภัณฑ์. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เอกพล อังผาดผล. 2553. *ความเต็มใจจ่ายของประชาชนในการอนุรักษ์และบูรณะมรดกทางวัฒนธรรมวัดในเขตเทศบาลปัว จังหวัดน่าน. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

Asafu-Adjaye J. and Tapsuwan S. 2008. *A Contingent valuation study of scuba diving benefits: Case study in Mu Ko Similan Marine National Park, Thailand. Tourism Management 29 (2008): 1122-1130.*

Asgary, A. and Penfold, G. 2011. *Willingness to Donate to Victim of a Hypothetical Future Earthquake Disaster in*

Vancouver. International Journal of Business and Social Science Vol. 2 No. 16; September 2011.

Pakdeeburee, P.; Denpaiboon, C. and Kanegae, H. 2011.

Economic Valuation of the World Cultural Heritage for Promoting Community-based Flood Disaster Management: A Case Study of Ayutthaya Historical Park. Disaster Mitigation of Cultural Heritage and Historic Cities, Vol. 5 (July 2011).

Seenprachawong, U. 2005. *Economic Valuation of Cultural Heritage: A Case Study of Historic Temples in Thailand*. [Online]. Available:

<http://idl-bnc.idrc.ca/dspace/handle/10625/46100> (10

October 2011)

Yamane, T. 1973. *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper & Row.